

Πηγή: ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ Σελ.: 48-49 Ημερομηνία έκδοσης: 29-03-2026
Αρθρογράφος: Επιφάνεια 2167.73 cm² Κυκλοφορία: 55000
Θέματα: HVA INTERNATIONAL, ΛΕΙΨΥΔΡΙΑ, ΜΟΛΥΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ, ΠΛΗΜΜΥΡΕΣ

Εκτροπή Αχελώου

Την Πρωταπριλιά, τα φέματα τελειώνουν για τη Θεσσαλία. Είναι η μέρα που το Συμβούλιο της Επικρατείας θα συνεδριάσει για να κρίνει την προσφυγή φορέων της Απώλοακαρνανίας κατά των σχεδίων διαχείρισης των ποταμών που προβλέπουν τη μερική εκτροπή του Αχελώου. Η αναφορά του πρωθυπουργού **Κυριάκου Μητσοτάκη** στο τεράστιο, τόσο σε μέγεθος όσο και σημασία, έργο όχι μόνο για τον Κάμπο, αλλά για ολόκληρη τη χώρα, δεν ήταν τυχαία. Για τη Θεσσαλία, το έργο της μεταφοράς νερού από τον Αχελώο έχει πλέον υπαρκτό χαρακτήρα. Ή θα γίνει, ή η χώρα θα αποκτήσει την πρώτη της έρμη και θα αρχίσει να βιώνει ενεργειακή και διατροφική ανασφάλεια.

*«Περιοχές σαν τη Θεσσαλία κινδυνεύουν με ερημοποίηση, ένα φαινόμενο κατά το οποίο η μείωση της γονιμότητας των εδαφών και η έλλειψη φυσικών πόρων όπως το νερό θα κάνουν αδύνατη τη συντήρηση των ανθρώπων. Οι άνθρωποι θα εγκαταλείψουν τις περιοχές αυτές που θα ερημοώσουν». Με αυτή την εφιαλτική πρόβλεψη περιγράφει ο καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας **Θεοφάνης Ξέμπος** το ζοφερό μέλλον που περιμένει τη χώρα, η οποία βρίσκεται μπροστά στον κίνδυνο να βιώσει τον εφιάλτη της περιβαλλοντικής κατάρρευσης του Θεσσαλικού κάμπου και της εσωτερικής μετανάστευσης, ή, καλύτερα, προσφυγιάς. Επιπλέον, όπως τονίζει ο ίδιος, «οδολιπτικές αντιμετώπισεις της διαχείρισης των νερών με άρνηση της χρήσης της υδροηλεκτρικής ενέργειας και της ταμίευσης των νερών τους χειμνοινός μήνες πιστεύω ότι θα είναι καταστροφικές στο άμεσο μέλλον. Ήδη, τα δύο τελευταία χρόνια, έχουμε ουσιαστική μείωση των αποδόσεων των αρδευόμενων καλλιεργειών. Η κατάσταση θα επιδεινωθεί απ' ό,τι φαίνεται τα επόμενα χρόνια αν δεν αποφασίσουμε να προχωρήσουμε έργα (ταμειντήρες) αποθήκευσης του νερού, όπως περιγράφουν τόσο το Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΔΑΠ) όσο και το Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας (ΣΔΚΠ)».*

Στα χέρια του ΣτΕ

Τα παραπάνω φαίνεται ότι λαμβάνει σοβαρά υπόψη του ο πρωθυπουργός, ο οποίος αναφέρθηκε πρόσφατα στο έργο της μερικής μεταφοράς υδάτων από τον Αχελώο ως «κεντρική δέσμευση», ανακοινώνοντας ουσιαστικά την απόφαση της κυβέρνησης να το προχωρήσει, τονίζοντας ότι δεν μπορεί να συνεχιστεί η απαίτηση σημαντικών τμημάτων που έχουν ήδη κατασκευαστεί από τη δεκαετία του '60, αλλά παραμένουν ανεργά.

Ο Κυριάκος Μητσοτάκης υπογράμμισε ότι η κυβέρνηση θα προχωρήσει στη δημιουργία ομάδας εργασίας ειδικά γι' αυτόν τον σκοπό, σημειώνοντας ότι τα υδροηλεκτρικά έργα και τα μεγάλα φράγματα είναι απαραίτητα για τη σταθερότητα των τιμών ενέργειας και την αποθήκευση νερού, ότι

Το ΣτΕ ξανά για το έργο-φάντασμα του κάμπου της Θεσσαλίας

Το Συμβούλιο της Επικρατείας συνεδριάζει την 1η Απριλίου για να συζητήσει το μέλλον του πρότζεκτ που θεωρείται κρίσιμης σημασίας - Τα έργα ξεκίνησαν τη δεκαετία του '60 και σε μεγάλο βαθμό έχουν ολοκληρωθεί, αλλά παραμένουν ανεργά - Ο Κυριάκος Μητσοτάκης ανακοίνωσε ότι προωθεί τη μεταφορά 250 εκατομμυρίων κυβικών μέτρων νερού, συνδέοντας το έργο με την ενεργειακή επάρκεια και την ανασυγκρότηση του αγροτικού τομέα, υπό την προϋπόθεση ότι η απόφαση του ανωτάτου δικαστηρίου θα είναι θετική

— Του **Γιώργου Καραγιάννη** george@topspeed.gr

η μερική μεταφορά νερού προς τη Θεσσαλία είναι απαραίτητη για τη βιωσιμότητα του κάμπου και πως η ανασυγκρότηση του πρωτογενούς τομέα αποτελεί μία από τις τρεις βασικές προτεραιότητες της κυβέρνησης μέχρι τις εκλογές του 2027.

Πάντως, την τελική κρίση έχει το Συμβούλιο της Επικρατείας, το οποίο και αναμένεται την ερχόμενη Τετάρτη να συνεδριάσει για να αποφανθεί επί της προσφυγής τεσσάρων περιβαλλοντικών οργανώσεων και δήμων της Απώλοακαρνανίας κατά του έργου. Η εκτροπή του Αχελώου αποδεικνύεται πιο πολύπλοκη από το... γεφύρι της Άρτας. Από το 1925 «έπεσε στο τραπέζι» η ιδέα, ως πρόταση του καθηγητή του ΕΜΠ **Απόστολου Κουντουκόστα**, ενώ από τη δεκαετία του '50 άρχισαν τα έργα (με την πρώτη εκτροπή του παραπόταμου του Αχελώου, Ταυρωπού) και από το 1980 αναγγέλθηκε η δεύτερη και κύρια εκτροπή, η οποία ωστόσο δεν ολοκληρώθηκε ποτέ. Ρόλλης, Παπανδρέου, Σημίτης, Καραμανλής και Μητσοτάκης προσπάθησαν να «βάλουν το νερό στ' αυλάκι», με τον Κυριάκο Μητσοτάκη (ο πατέρας του οποίου, ως υπουργός Συντονισμού της κυβέρνησης Ρόλλη, το 1989, είχε ξεκινήσει επισημώς το έργο) να αναθέτει, σύμφωνα με πληροφορίες, στον αντιπρόεδρο της κυβέρνησης **Κωστή Χατζηδάκη** να προχωρήσει το έργο της μερικής εκτροπής.

Μέχρι σήμερα, πάντως, τα μιά είναι

οικονομικά ασύμφορα, την άλλη είναι περιβαλλοντικοί οι λόγοι και στο τέλος, μετά από 8 (!) προσφυγές στο ΣτΕ και γνωμοδοτήσεις, περισσότερα από 600 εκατ. ευρώ και έργα που μένουν στη μέση, η εκτροπή του Αχελώου όσο ξεκινά και όσο ακιρνώνεται. Και αυτό κινδυνεύει να γίνει και τώρα. Μόνο που αυτή τη φορά τα πράγματα έχουν αλλάξει. Ως λύση για να γλιτώσει η Θεσσαλία από τη λειψυδρία, την ερημοποίηση και την οικονομική καταστροφή, προτείνεται η μερική εκτροπή των υδάτων του ποταμού της Απώλοακαρνανίας προς τη Θεσσαλία, αφενός στο νέο Σχέδιο Διαχείρισης Υδάτων Θεσσαλίας του υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠ.Ε.Ν.) και αφετέρου στο master plan για την προσαρμογή της Θεσσαλίας στην κλιματική αλλαγή που συνέταξε, έπειτα από ανάθεση του Μαξίμου, η ολλανδική εταιρεία HVA International και ενώ είχε προηγηθεί η κακοκαιρία «Daniel».

Και, όπως έχει τονίσει μετ' επιτάσεως ο διευθυντής σύμβουλος της HVA **Μιλτιάδης Γκουζούρης**, «αν θέλεις πραγματικά να σώσεις την περιοχή της Θεσσαλίας από την ερημοποίηση, μία λύση είναι να φέρεις νερό από τον Αχελώο».

Πόσο νερό θα... κυλήσει στ' αυλάκι

Το αρχικό σχέδιο, το οποίο και ξεκίνησε να υλοποιείται (με προϋπολογισμό «κάποιον

δισεκατομμύριον ευρώ»), προέβλεπε την εκτροπή 1,2 δισεκατομμυρίων κυβικών μέτρων νερού. Αργότερα, ο σχεδιασμός προσαρμόστηκε στα 600 εκατομμύρια κυβικά νερού, ενώ ο τελευταίος προβλέπει τη μεταφορά 250 εκατομμυρίων κυβικών μέτρων νερού από τον Αχελώο στη Θεσσαλία.

Εάν προχωρήσει η μεταφορά αυτού του όγκου, το πρόβλημα δεν λύνεται στο σύνολό του, όμως είναι σίγουρο ότι γίνεται ένα τεράστιο βήμα προς τη διάσωση του Κάμπου, ο οποίος αποτελεί το 14% του καλλιεργήσιμου εδάφους της χώρας. Περίπου 1 εκατομμύριο στρέμματα κινδυνεύουν με οριστική ερημοποίηση στη Θεσσαλία, το υδατικό έλλειμμα της οποίας ανέρχεται σε 350 εκατομμύρια κυβικά μέτρα κατ' έτος.

Αυτό είναι μια ανάνηψη μόνο, με την καταστροφή του πρωτογενούς τομέα στο κομμάτι αυτό να είναι γιγαντιαία. Ήδη, από 1,5 εκατομμύριο στρέμματα που καλλιεργούνταν βαμβάκι στη Θεσσαλία, έχουν παραμείνει προς εκμετάλλευση περίπου 600.000, κάτι που μεταφράζεται σε απόλυτα αγροτικού εισοδήματος της τάξης του 25% ή περίπου 400 εκατ. ευρώ ετησίως.

Αυτό γιατί, μετά την εγκατάλειψη υδροφίλων καλλιεργειών (όπως το βαμβάκι), εάν ο Κάμπος συνεχίσει να προσπαθεί να καλύψει τις ανάγκες του με τις υπάρχουσες

Περίπου 1 εκατομμύριο στρέμματα κινδυνεύουν με οριστική ερημοποίηση στη Θεσσαλία, το υδατικό έλλειμμα της οποίας ανέρχεται σε 350 εκατομμύρια κυβικά μέτρα κατ' έτος

Το φράγμα της Μεσοχώρας το οποίο θα παίρνει το νερό από τον Αχελώο και θα επιστρέφει σε αυτόν, χρησιμοποιώντας το για παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας, δεν λειτουργήσει ποτέ

10 facts για την εκτροπή

- 250 εκατομμύρια κυβικά νερού θα στείλει η εκτροπή του Αχελώου στη Θεσσαλία.
- 1,2 δισεκατομμύρια κυβικά προέβλεπε ο αρχικός σχεδιασμός της εκτροπής.
- 4,5 δισεκατομμύρια κυβικά μεταφέρει κάθε χρόνο ο Αχελώος στις λεκάνες απορροής.
- 1 εκατομμύριο στρέμματα που κινδυνεύουν με ερημοποίηση και πλήρη εγκατάλειψη στον Θεσσαλικό Κάμπο θα σώσει η εκτροπή.
- 500.000 μεγαβατώρες θα προσφέρει το υδροηλεκτρικό έργο της εκτροπής, που είναι απλά... παρατημένο.
- 30 εκατ. ευρώ τον χρόνο είναι το κόστος της μη λειτουργίας του υδροηλεκτρικού!
- 650 εκατ. ευρώ (τουλάχιστον) ξοδεύτηκαν για τα έργα που έχουν εγκαταλειφθεί.
- 17.504 μέτρα είναι το μήκος της σήραγγας που θα μεταφέρει το νερό στη Θεσσαλία.
- 1979 ήταν η χρονιά που ο τότε υπουργός Συντονισμού της κυβέρνησης Ράλλης, Κωνσταντίνος Μητσοτάκης το ξεκίνησε. Και Μητσοτάκης, καθώς φαίνεται, θα το τελειώσει.
- 8 φορές έχουν προσφύγει στο ΣτΕ φορείς της Αιτωλοακαρνανίας και περιβαλλοντικές οργανώσεις κατά του έργου.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΕΥΡΩΚΟΙΝΩΣΗ

ποσότητες εντός της λεκάνης του Πηνειού, τότε οι αγρότες θα υποχρεωθούν να εγκαταλείψουν την παραγωγή σε περίπου 1 εκατ. στρέμματα αρδευόμενων καλλιεργειών ή να μετακινηθούν σε ξηρικές καλλιέργειες.

Ωστόσο, ακόμα και η τελευταία λύση αποτελεί μονόδρομο προς τη φτωχοποίηση των αγροτών, αφού θα εγκαταλείψουν τις αρδευόμενες με κύκλο εργασιών περίπου 400 ευρώ ανά στρέμμα, για να επενδύσουν σε ξηρικές που κινούνται σε κύκλο εργασιών μεταξύ 60 έως 100 ευρώ ανά στρέμμα.

Τι θα γίνει όμως αν προχωρήσει το έργο της εκτροπής, το οποίο περιλαμβάνει συνολικά τέσσερα φράγματα και ένα κανάλι μήκους 17,4 χλμ.; Εκτός από τη σωτηρία του Θεσσαλικού κάμπου, που αντιπροσωπεύει το 14% του καλλιεργούμενου εδάφους της χώρας, θα διασωθεί και ο Πηνειός, ο οποίος κινδυνεύει να μετατραπεί σε ξεροπόταμο από την υπεράντληση των υδάτων του.

Θα γλιτώσει ο Κάμπος από την ερημοποίηση, καθώς οι γεωτρήσεις κατεβαίνουν όλο και πιο βαθιά, με τον κίνδυνο να «ατυπίσουν» υφάλμυρο νερό που σημαίνει οριστική καταστροφή του εδάφους. Παράλληλα, θα παραχθεί ενέργεια 500.000 κιλοβατώραν από την πλέον βιώσιμη δραστηριότητα παραγωγής ρεύματος, τα υδροηλεκτρικά.

Πάντως, το έργο της εκτροπής δεν σπρώχνει μόνο η ΗΥΑ, αλλά και άνθρωποι της αγοράς, οι οποίοι υποστηρίζουν πως οι συνθήκες έχουν πλέον ωριμάσει για τη

μεταφορά νερού από τον Αχελώο, καθώς τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής (ΣΔΛΑΠ) όχι μόνο προβλέπουν ρητά τη δυνατότητα αυτή, αλλά την καθιστούν κεντρικό άξονα για την αποκατάσταση του υδατικού ισοζυγίου της περιοχής.

Φτιάχτηκαν για να... εγκαταλειφθούν

Δεν είναι μόνο οι ατέλειωτες προσφυγές. Δεν είναι μόνο τα εκατοντάδες χαμένα εκατομμύρια, ούτε οι εξαγγελίες έργων που δεν ολοκληρώνονται ποτέ. Ένα από τα «στενάχωρα» είναι και το γεγονός ότι έγιναν έργα τα οποία έφτασαν τελικά στην ολοκλήρωση, αλλά δεν λειτουργήσαν ποτέ και έμειναν παρατημένα μέχρι σήμερα. Ας τα δούμε ένα-ένα:

Το έργο της εκτροπής ουσιαστικά είναι τετραπλό, αφού περιλαμβάνει ένα φράγμα ύψους 170 μέτρων (φράγμα Συκιάς), ένα άλλο φράγμα (της Μεσοχώρας), μια σήραγγα εκτροπής μήκους 17.504 μέτρων (από την οποία θα μεταφέρεται το νερό από την Αιτωλοακαρνανία στη Θεσσαλία) και έναν ταμιευτήρα, δηλαδή μια τεχνητή λίμνη στην οποία θα συγκεντρώνεται το νερό.

Ολοκληρωμένα έργα αποτελούν η σήραγγα εκτροπής, αλλά και το φράγμα της Μεσοχώρας (το οποίο θα παίρνει το νερό από τον Αχελώο και θα επιστρέφει σε αυτόν, χρησιμοποιώντας το για παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας), τα οποία στέκουν παρατημένα. Βέβαια, παρατημένο είναι και το φράγμα της Συκιάς, που έχει ξεκινήσει να κατασκευάζεται αλλά

δεν έχει ολοκληρωθεί. Αν το ΣτΕ πει «όχι» (ξανά), το... ποτάμι θα παρασύρει όχι μόνο τα έργα, αλλά και περισσότερα από 650 εκατ. ευρώ που πάνε χαμένα εάν εγκαταλειφθεί το έργο.

Και αυτή είναι μια πολύ μετριοπαθής εκτίμηση, εάν υπολογίσει κανείς ότι 352 εκατ. ευρώ έχουν δαπανηθεί μόνο για το φράγμα της Συκιάς και 300 γ' αυτό της Μεσοχώρας που δεν τέθηκε ποτέ σε λειτουργία, με περίπου 30 εκατ. ευρώ ετησίως να χάνονται μόνο από το ρεύμα που δεν... παράγεται από το νερό.

Ποιοι και γιατί βάζουν... φράγμα

«Πρόκειται για ανεπίσημη οικολογική καταστροφή», λένε περιβαλλοντικές οργανώσεις, με κυβερνητικούς παράγοντες πάντως να θεωρούν πως δεν υπάρχει λόγος αντίθεσης στη μεταφορά 250 εκατ. κυβικών, από τα 4,2 δισ. κυβικά νερού που διαπιστούν τον Αχελώο κάθε χρόνο, καταλήγοντας ανενόχλητα στις λεκάνες απορροής του, εφόσον με αυτά θα ανασχεθεί η ερημοποίηση των εδαφών της Θεσσαλίας.

Οργανώσεις, όπως η WWF, η Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης, η Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού και η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, οι οποίες μαζί με φορείς της Δυτικής Ελλάδας έχουν προσφύγει κατά των νέων σχεδιασμών νομιμοποίησης της εκτροπής του Αχελώου, χαρακτηρίζοντας το έργο «αναχρονιστική εκτροπή που απειλεί τη Θεσσαλία με διαίωση της κακοδιαχείρισης του νερού».